

Kvalitetsredovisning Norrmalms kommunala förskolor år 2013

Strukturella förutsättningar och organisation

Norrmalms förskolor var organiserade i 31 förskolor fördelade på sju förskoleenheter. Varje enhet har cirka 250-310 barn och cirka 60-70 anställda. Under året har det i snitt varit 1932 barn inskrivna i den kommunala förskoleverksamheten.

Av totala antalet förskolebarnen på Norrmalm går 54 % i kommunal förskoleverksamhet och 46 % på fristående förskolor (per den 30/12-13).

Underlag, källor och kvalitetsarbetets genomförande

Förskoleenheterna på Norrmalm har upprättat kvalitetsredovisningar för verksamheten där de följer upp och utvärderar den pedagogiska verksamheten. Kvalitetsredovisningen är framåtsyftande och ligger till grund för enhetens utvecklingsarbete och verksamhetsplanering.

Under hösten 2013 genomförde stadsdelsförvaltningen dialoger med ledningsgrupperna på varje enhet kring deras kvalitetsredovisningar. Syftet med dialogerna var analysera och reflektera kring resultat och utvecklingsområden för varje enhet och varje förskola.

Förskoleenheterna på Norrmalm har dialoger och stor delaktighet bland medarbetarna i arbetet med verksamhetsplan och utvärdering. Detta sker bland annat vid arbetsplatsträffar, utvärderingsdagar, möten med arbetslag och skriftliga utvärderingar från arbetslagen. Enheterna har under året arbetat med stadens självvärdering för lärande och utveckling. Alla arbetslag har självvärderat sin verksamhet utifrån stadens gemensamma indikator.

Övergripande bild av måluppfyllelse

De uppföljningar, utvärderingar och självvärdering som genomförts under 2013 visar att Norrmalms förskolor håller en hög kvalitet och i huvudsak uppfyller målen i läroplanen och de kommunala styrdokument.

Till grund för bedömningen ligger stadens förskoleundersökning, enheternas egna kvalitetsredovisningar och tertialrapporter samt förvaltningens dialog med enheterna.

Nämndmål och indikatorer år 2013

Nämndmål

Alla förskolebarn har möjligheter till utveckling och lärande i en stimulerande och trygg miljö.

De uppföljningar, självvärderingar och utvärderingar som genomförts under 2013 visar att Norrmalms förskolor håller en hög kvalitet och i huvudsak uppfyller målen i läroplanen för förskolan och de kommunala styrdokumenterna. Förskoleundersökningen visar att resultaten genomgående höjts från föregående år, både inom nämndens verksamhet och i jämförelse med staden.

Nöjd föräldraindex	2013	2012
Norrmalm	86	71
Staden	82	72

En sammanfattning av förskoleundersökningens resultat visar att Norrmalms förskolors styrkor under år 2013 har varit att följa och synliggöra barnens utveckling och lärande. Det beror bl.a. på utveckling av arbetet med pedagogisk dokumentation där barn och vårdnadshavare getts möjlighet att vara delaktiga i reflektion kring lärandet.

Utvecklingsområdena naturvetenskap, teknik, matematik och barns språkutveckling har prioriterats under året. Föräldrarnas inflytande och delaktighet har utvecklats i föräldrasamverkan.

Trygghet och ökad samverkan med hemmen har också varit ett av förskolans områden där vi nått höga resultat. Anledningen till detta beror på vårt systematiska barnsäkerhetsarbete. En faktor som bidragit till att vårdnadshavare enligt förskoleundersökningen känner sig trygga att lämna sitt barn till förskolan beror på genomtänkta och väl fungerande inskolningar. Alla nämndens förskolor praktiserar föräldraaktiv inskolning där föräldrarna är med sina barn i verksamheten under hela dagen den första perioden under inskolningen. Personalen upplever att detta arbetssätt ger föräldrarna en större insyn och förståelse för verksamheten vilket skapar en bra grund för det fortsatta samarbetet mellan hem och förskola.

En stor del i förskolornas arbete för att säkra kvaliteten har varit att ta fram eller vidareutveckla systemen för att följa upp verksamheten

mot uppsatta mål. Utifrån förskolans styrdokument ska ett systematiskt kvalitetsarbete genomföras på varje förskola och det är förskolechefens ansvar att utveckla detta. Enheterna har tagit fram modeller för att följa upp och utveckla verksamheten där den pedagogiska dokumentationen har legat till grund för utformandet. Resultatet av detta arbete har lett till att verksamheten har synliggjort, kontinuerligt följts upp och utvärderats.

För att höja kvaliteten i verksamheten har kompetensutvecklingsinsatser genomförts både internt och externt. En del är stadens satsning på att ge barnskötare möjlighet att vidareutbilda sig till förskollärare. Flera medarbetare har med stöd från staden genomfört magisterutbildningen för förskollärare. Interna insatser har bl.a. varit nätverk och workshops.

En arbetsgrupp med representanter från förskolornas och grundskolornas ledning har arbetat med att ta fram och implementera ett material för att säkra övergången från förskola till förskoleklass. Två pedagogiska caféer har genomförts tillsammans med förskolan och de kommunala grundskolorna. Det finns nu även gemensamma riktlinjer i staden om övergången från förskola och skola vilka ligger i linje med det material som tagits fram av arbetsgruppen.

Under hösten genomfördes en översyn av förskolans pedagogiska miljöer och den visade att miljöerna behöver utvecklas vidare. De pedagogiska miljöerna kommer att vara ett fortsatt utvecklingsområde 2014.

Förvaltningen har uppfyllt barnomsorgsgarantin under året.

Norrmalms livsmiljö är hållbar

Förskolorna har under året fortsatt att arbeta med utforskande kring naturvetenskap och teknik. Arbetet har resulterat i barnen har utvecklat sin förståelse för hållbar utveckling. Förskolorna kan via stiftelsen Håll Sverige rent ansöka om Grön flagg miljöcertifiering. Under 2013 har färre förskolor ansökt om certifieringen än 2012. Enligt förskolornas utvärderingar är anledningen till färre certifieringar den att förskolans förhållningssätt till hållbar utveckling redan genomsyrar verksamheten. Trots det ser förskolorna en fördel med Grön Flagg certifiering och under 2014 kommer fler förskolor ansöka.

Brukarna är nöjda med kulturaktiviteterna

Inom förskolan instämmer 71 procent av föräldrarna i förskoleundersökningens påstående att förskolan ger mitt barn möjligheter till eget kulturskapande och kulturupplevelser, 87 procent instämmer i att mitt barn uppmuntras till eget skapande och 65 procent av föräldrarna är nöjda med de kulturupplevelser som deras barn erbjuds i förskolan. Denna skillnad visar att en större del

av föräldrarna ser att förskolan jobbar med kultur men att det som erbjuds behöver utvecklas.

Fysisk aktivitet har ingått som en del av verksamheten på förskolan och förskolorna har uteverksamhet under en viss del av dagen. Några av förskolorna har Natur och kulturgrupper i sin verksamhet. Barnen i dessa grupper tillbringar stor del av dagen utanför förskolan och besöker platser både i staden och i naturen. I förskoleundersökningen instämmer 74 procent av föräldrarna i att deras barn uppmuntras till fysisk aktivitet på förskolan vilket är ett lägre resultat än staden som är 77 procent. Enligt förskolornas utvärderingar finns möjligheten till fysisk aktivitet på förskolan men att det behöver utvecklas vidare.

KF indikatorer

Andelen förskollärare av antal anställda

Norrmalms förskolor har hög andel förskollärare med 50 procent av 381 heltidstjänster inom den kommunala förskoleverksamheten.

Även om andelen förskollärare sjunkit från år 2010 är det i relation till staden och landet en hög andel förskollärare i stadsdelen.

Barnomsorgsgarantin

Förvaltningen och enheterna har systematiskt arbetat under året för att uppfylla barnomsorgsgarantin. Förskolan Lunden utökades med en avdelning under hösten. Förskolorna Mejeriet och Hälsobrunnen öppnades den 16 december och antalet avdelningar för nämndens förskolor har utökats med fem stycken.

År	Antal inskrivna barn ¹	Ökning	Ökning jämfört med år 2006
2008	1533	58	208
2009	1659	126	334
2010	1724	65	399
2011	1858	134	533
2012	1924	66	599
2013	1932	8	607

Antalet barn per barngrupp

Antalet förskolebarn per anställd

Förskolorna har arbetat vidare med det analysmaterial som tidigare tagits fram angående barngruppernas storlek och sammansättning. Barnen delas under dagen in i mindre grupper som är ett

pedagogiskt verktyg för att möjliggöra en god kvalitet i verksamheten. Den största delen av dagen är barnen i sina projektgrupper. Statistiska centralbyråns (SCB) definition av avdelning är den barngrupp barnen är i under den huvudsakliga delen av dagen. Norrmalm kommunala förskolor har 4,91 barn per grupp.

Personalens bedömning av "Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"

Indikatorns områden utgår från läroplanen för förskolans målområde lärande och utveckling. Områden som är belysta i indikatorns kriterier är barns inflytande, pedagogiska miljöer, pedagogisk dokumentation, föräldrasamverkan och kompetensutveckling för förskollärarna och barnskötarna relaterat till utvecklingsområdena.

Indikatorns olika områden besvaras utifrån en skala med sex kriteriebeskrivningar från 1 – 6. Kriterierna bygger på att påvisa en progression i den pedagogiska verksamhetens kvalitet. Indikatorn och dess områden har skattats av alla arbetslag på Norrmalms stadsdels kommunala förskolor. Resultaten har redovisats per arbetslag och per enhet för att sedan föras samman till stadsdelens resultat. Bedömningen av indikatorns olika kriterier och nivåer ska ses som ett stöd för att utveckla verksamheten.

Nedan redovisas det samlade resultatet för alla kommunala förskolor på Norrmalm år 2013-2010.

	Indikatorn för utveckling och lärande	2013	2012	2011	2010
1.	Pedagogiska miljöer och material för utveckling och lärande	3,9	4,2	4	4
2.	Skapande verksamhet, lek, bild, rörelse, sång, musik och drama och förutsättningar för dessa.	4,1	4,3	4	4
3.	Bygg och konstruktionslek (delområdet finns ej med år 2013)		4,2	3,8	3,6
4.	Språkutveckling och kommunikativ förmåga	4,0	4,3	4,1	3,9
5.	Matematiskt och logiskt tänkande	3,7	4	3,5	3,1
6.	Förståelse för natur och naturvetenskapligt tänkande	3,7	4,1	3,8	3,5
	Indikatorn resultat Norrmalms kommunala förskolor	3,9	4,2	3,7	3,7
	Kommunalfullmäktiges årsmål				

		3,6	3,5	3,1	3,1
--	--	-----	-----	-----	-----

Pedagogisk miljö och material

Under hösten genomfördes en översyn av förskolornas pedagogiska miljöer. Översynen synliggjorde att de pedagogiska miljöerna är ett utvecklingsområde beroende på sin varierade kvalitet. Både medarbetare och föräldrar anger i undersökningar att de upplever de pedagogiska miljöerna utmanande och goda men i dialog anser båda grupperna att dessa behöver utvecklas.

Skapande verksamhet och olika uttrycksformer

Förskolorna har under året arbetat utifrån att barnen ska utveckla sina förmågor kring skapande verksamhet och barnen har fått ta del av kulturupplevelser.

Barns språkliga och kommunikativa utveckling

Förskollärarna och barnskötarna arbetar medvetet med att utveckla barnens språk och förmåga att kommunicera med andra.

Förskolorna lägger stor vikt vid att stärka barnens identitet och deras förmåga att berätta, reflektera och ge uttryck för sina uppfattningar. Under året har enheterna arbetat med att utveckla formerna för reflektion.

Barns matematiska utveckling

I förskoleundersökningen 2013 instämde 81 procent av föräldrarna från de kommunala förskolorna på Norrmalm i att "Mitt barn ges stöd i att utveckla sin matematiska förmåga", vilket i relation till stadens resultat på 75 procent är högt. Satsningar har genomförts både stadsdelsövergripande och på enheterna för att ge barnen möjlighet att utforska matematik. Flera förskolor gör i sina bedömningar att de på ett mer medvetet arbetssätt lyfter i matematik i barnens projektarbeten.

Naturvetenskap och teknik

Under året har förskolorna haft ett särskilt fokus på de naturvetenskapliga ämnena vilket syns i förskoleundersökningens resultat och i de pedagogiska miljöerna. Genom kompetensutveckling och det naturvetenskapliga nätverket har kunskap erövrats och nått ut till barnen. Resultat av insatserna syns genom ett ökat utbud av naturvetenskapligt material för barnen att utforska och i den pedagogiska dokumentationen.

Övrigt

Under året har förskolorna vidareutvecklat arbetet inom IKT (informations- och kommunikationsteknik) samt naturvetenskap och teknik genom att låta ämnena varit en del i barnens

projektarbeten. Inom IKT området har flera förskolor satsat på att investera i läsplattor som är tillgängliga för barnen. De förskolor som har IKT integrerat i de pedagogiska miljöerna lyfter fram i sina utvärderingar att IKT- verktygen blir ett av alla de olika uttrycksformer som finns på förskolan. I förskolornas utvärderingar finns beskrivningar om att barnen nu är mer nyfikna på matematik, naturvetenskap och teknik.

Utvecklingsområden inom enheterna

Under år 2013 har enheterna fokuserat på utvecklingsområdena matematik, naturvetenskap och teknik samt barns språkutveckling.

Stadsdelsgemensamma insatser

Pedagogisk utveckling

Det finns ett väl utvecklat samarbete mellan förskolorna på Norrmalm med bl.a. pedagogiska nätverk och caféer, utbildningar och pedagogiskt forum. Utgångspunkten är att driva den pedagogiska utvecklingen framåt genom att använda den kompetens och de resurser som finns inom stadsdelen.

Barnskötare och förskollärare har erbjudits kompetensutveckling inom stadsdelen och i stadens gemensamma satsningar. De kommunala förskolorna har ett nära samarbete bl.a. kring pedagogiska nätverk, pedagogiska caféer och förskolans dag. Förskolans dag genomfördes den 23 maj då projektarbeten från alla förskolor ställdes ut i Observatorieparkens damm.

Omfattande utbildningsinsatser har erbjudits medarbetarna under året i olika former för att vidareutveckla arbetet utifrån förskolans läroplan. Satsningar har genomförts bl.a. en kurs i IKT-läsplattor samt Naturvetenskap för alla (NTA). Alla förskollärare har 4-5 timmar per vecka för reflektion och planering.

Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan genom pedagogisk dokumentation

Under året har förskolorna arbetat med att utveckla sitt arbete med uppföljning genom att samla dokumentationen i ett för enheten gemensamt verktyg. Självvärderingsmaterialet som används för att ta fram personalens bedömning av "Förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling" har varit ett utvecklingsverktyg på alla avdelningar för att finna vilka delar som behöver förbättras i förhållande till läroplanen. Systematiken som finns på alla förskoleenheter i kvalitetsarbetet har lett till att viktiga utvecklingsområden lyfts fram.

Analys

Alla föräldrar i staden med barn i kommunala och fristående förskolor har i den årliga förskoleundersökningen tillfrågats om hur de bedömer kvaliteten i verksamheten. I en helhetsbedömning av resultaten kan vi utläsa att förskolorna på Norrmalm har en hög andel nöjda föräldrar som instämmer i att förskolorna uppfyller målen i läroplanen. Förskoleundersökningen visar att resultaten genomgående höjts från föregående år, både inom nämndens verksamhet och i jämförelse med staden.

Normer och värden

Förskolorna arbetar systematiskt med att stärka barnens självkänsla, att våga stå i centrum och att våga säga ifrån. Alla förskolor har arbetat utifrån sina likabehandlingsplaner och under året utvärderat samt reviderat dem.

Enligt förskoleundersökningen instämmer 90 % av föräldrarna att personalen på förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt och det goda resultatet beror sannolikt på förskolornas arbete med värdegrunden, hög vuxentäthet och en hög andel välutbildade förskollärare och barnskötare.

Stor vikt läggs också vid säkerheten kring den fysiska miljön. Alla förskolor har barnsäkerhetsombud som träffas regelbundet och alla tillbud/skador anmäls till förvaltningen. Under året har alla förskolor arbetat med att vidareutveckla det systematiska barnsäkerhetsarbetet vilket har lett till en höjning av resultatet i förskoleundersökningen. Barnsäkerhetsombuden gör regelbundet barnsäkerhetsronder efter en särskild checklista.

Det finns ett väl utvecklat arbetssätt kring barn i behov av särskilt stöd. Förskolorna tar fram ett pedagogiskt utlåtande för varje barn och sedan formas en handlingsplan för att klargöra vilken typ av extra stöd barnet behöver. På stadsdelen finns det nätverk och utbildningar för de personer som arbetar med barn i behov av särskilt stöd vilket sker i samarbetet med Framnäs stödteam. Förhållningssättet till barn i behov är att de ska inkluderas i den ordinarie verksamheten och erhålla förskola på lika villkor.

Utveckling och lärande

Verksamheten på förskolorna präglas av en barn- och kunskapssyn där utforskandet, nyfikenheten och lusten att lära utgör grunden för det pedagogiska arbetssättet. Förskolorna delar in barnen i mindre projektgrupper där vi vill ge barnen utrymme till lära, utvecklas och leka. Barnens lärande dokumenteras bland annat i bild och text.

Förskolebarnen på Norrmalm har tillgång till en pedagogisk miljö med mötesplatser som inspirerar till lek och lärande anpassad efter barnens åldrar. Utifrån den översyn som genomförts är det varierande kvalitet på de pedagogiska miljöerna och dessa behöver utvecklas.

Förskolebarnen erbjuds många olika former av kulturaktiviteter både på den egna förskolan och genom besök på olika teatrar, stadsbiblioteket etc.

Förskolornas egna utvärderingar visar att barnen ges goda förutsättningar till utveckling och lärande och att verksamheterna i huvudsak uppnår måluppfyllelse. Detta bekräftas av resultatet i årets förskoleundersökning. En viktig framgångsfaktor är att förskolorna under flera år systematiskt har arbetat utifrån ett utforskande arbetssätt och synliggörandet av barnens läroprocesser i den pedagogiska dokumentationen. I skolverkets stödmaterial "Uppföljning, utvärdering och utveckling i förskolan" blir det tydligt att om en dokumentation ska vara pedagogisk ska barnen vara delaktiga i reflektionen kring den. Detta innebär att den pedagogiska dokumentationen på förskolorna behöver vidareutvecklas när det gäller barnens delaktighet i reflektionen men även formerna för detta behöver utvecklas.

Utvecklingsarbetet med flerspråkiga barn i förskolan har fortgått under året. För att utveckla arbetet med de flerspråkiga barnen har stadsdelen satsat på nätverk och fortbildning för förskollärare och barnskötarna. Syftet är att skapa en nyfikenhet på andra kulturer och att se mångfald som tillgång. Vi kan se att föräldrars engagemang är en resurs i de flerspråkiga barnen.

Barns inflytande

Förskolorna arbetar medvetet med att ge barn inflytande över verksamheten. Förskollärarna och barnskötarna är intresserade av och följer upp hur barnen upplever sin vardag. Pedagogerna strävar mot att vara lyhörda, medforskande och observerar de barnen gör till exempel deras projektarbeten.

Både förskoleundersökningen och enheternas egna bedömningar visar att Norrmalms förskolor i huvudsak når målen för barns inflytande över verksamheten.

Förskola och hem

Enheterna bedömer att man i huvudsak lever upp till läroplanens intentioner när det gäller betydelsen av en nära och förtroendefull relation till barnens föräldrar.

Förskolornas och föräldrarnas bedömning är att inskolningen och introduktionen till förskolan fungerar mycket bra. Alla förskolor på Norrmalm använder sig av föräldraaktiv inskolning där föräldrarna och barnen är med i verksamheten under hela dagarna den första perioden av inskolningen. Personalen upplever att detta ger föräldrarna en större insyn och förståelse för den pedagogiska verksamheten, vilket i sin tur ger en bra grund för det fortsatta samarbetet mellan förskola och hem. I förskoleundersökningen svarar 88 procent att de instämmer med att de får ett bra bemötande från personalen på förskolan.

Föräldrarna har uttryckt i förskoleråd är på det hela taget nöjda med informationen från förskolan. I förskoleundersökningen instämmer 90 procent av föräldrarna att förskolan har informerat dem om målen och arbetssättet. En framgångsfaktor förskolorna lyfter fram för en lyckad föräldrasamverkan och för att stärka dialogen med föräldrarna är att presentera den pedagogiska dokumentationen på till exempel föräldramöten.

Föräldrar har erbjudits stöd i sitt föräldraskap utifrån olika verktyg. Målet med föräldrastödet är att skapa ett bättre samspel mellan föräldrar och barn. ABC-modellen (Alla Barn i Centrum) är en metod som har införts i stadsdelen under året.

Föräldrautbildningarna har letts av medarbetare från förskola, skolan och socialtjänsten. Resultatet av ABC-utbildningarna genomförande har haft en positiv effekt och stärkt samarbetet mellan förskolan och familjerna. 97 procent av föräldrarna som svarat på utvärderingen för hela staden uppger att genom deltagandet i ABC har relationen med barnet stärkts.

Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

En arbetsgrupp med representanter från förskolornas och grundskolornas ledning har arbetat med att ta fram och implementera ett material för att säkra övergången från förskola till förskoleklass. Två pedagogiska caféer har genomförts tillsammans med förskolan och de kommunala grundskolorna. Det finns nu även gemensamma riktlinjer i staden om övergången från förskola och skola vilka ligger i linje med det material som tagits fram av arbetsgruppen.

Resultatet av det strukturerade arbetet ger förutsättningar till en likvärdig övergång för alla barnen på stadsdelen och staden. Det som fortfarande är ett viktigt område att utveckla skrivningarna i dokumentationen då det upplevs som svårt att veta vilka formuleringar som ska användas för att inte göra bedömningar.

Utvecklingsområden på stadsdelsnivå

- Pedagogiska miljöer
- Pedagogisk dokumentation
- Underlag för utvecklingssamtal

Förslag till kommunfullmäktige

- IKT
- Pedagogiska miljöer inne och ute